

Утвърден със заповед № 74-7/ 25.09.2024 г.:
Вр. И.Д. на ДГ „Звънче“:
А. Георгиева

ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ ОТ ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА В ДЕТСКА ГРАДИНА „ЗВЪНЧЕ“

ВЪВЕДЕНИЕ:

Настоящата програма е в съответствие с целите, залегнали в националните политики по превенция на ранното напускане на образователната система и комплекс от мерки на правителството в областта на образованието и социално-икономическото развитие.

Водещи стратегически документи при изготвянето на програмата на ДГ „Звънче“ за превенция на ранното напускане от образователната система:

- Закона за предучилищно и училищно образование;
- Наредба за приобщаващо образование;
- Стратегия за намаляване дела на преждевременно напуснали образователната система (2013- 2020г.);
- Национална стратегия за насърчаване и повишаване грамотността (2014- 2020г.);
- Конвенция за борба срещу дискриминацията в областта на образованието.

В стратегията за намаляване дела на преждевременно напуснали образователната система, преждевременно напускане на детската градина е сложно явление, което оказва влияние върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможното развитие на техните общности и върху цялостното социално-икономическо развитие на една страна в средносрочен и дългосрочен план. Превенцията и преодоляването на проблема изисква интегрирана политика и ангажираност на всички сектори и институции, свързани с образованието и с личностното и професионално развитие на децата и младите хора в България.

Един от факторите за преждевременно напускане на образователната система наложи въвеждането на единен механизъм за противодействие на училищния тормоз, който има за цел да подпомогне училищата и детските градини в усилията им за справяне с това явление.

РИСКОВЕ:

Преждевременното напускане на детската градина води още до нарастване рисковете от социално изключване и е предпоставка за влошаване качеството на живот на сегашното и следващите поколения. Здравният статус и достъп до услуги и ресурси, които могат да осигурят по-добър стандарт и продължителност на живота в добро здраве и благосъстояние са в пряка зависимост от получената по-висока степен на образование. Посочените последствия са показателни за мащаба и степента на негативно влияние на преждевременно напусналите и на техните семейства и върху цялото социално-икономическо развитие на страната.

При изготвянето на програмата се отчитат:

- Ролята на цялата система от участници и взаимоотношенията помежду им, като се признава ролята на всяка от заинтересованите страни;
- Сътрудничество в образователните институции за насърчаване на позитивна училищна култура, работа в екип в рамките на училищната общност;
- Координирани мерки на всички нива;
- Проследяване на напредъка на ниво детска градина.

Настоящата програма конкретизира изброените стратегически и нормативни документи в три основни направления:

- Превенция на преждевременно напускане на подготвителни за училище групи в ДГ „Звънче“ чрез:
  - Анализ на причините, водещи до отпадане и напускане на образователната система;
  - Идентифициране на рисковите фактори за преждевременно напускане на детската градина с оглед ограничаване на последиците от отпадане и напускане;
  - Плануване на мерки и политики за преодоляване на рисковите фактори от напускане.
- Интервенция срещу преждевременното напускане на подготвителните групи в ДГ „Звънче“ чрез:
  - Разясняване на родителите какви са правата и задълженията им;

- Разясняване на рисковете за детето при отказ на родителя да осигури присъствието му в подготвителна за училище група;
  - Индивидуално консултиране на родителите;
  - Индивидуална работа с деца за оказване на обща, при необходимост и специална подкрепа.
- Политики за компенсиране на ефекта от преждевременно напускане на подготвителна за училище група:
- Създаване на нагласи за осъзнаване на необходимостта от образование и готовност за училище от родителите и условия за реинтегриране в образователната система на преждевременно напусналите я деца;
  - Завръщането на преждевременно напусналите подготвителни за училище група към формална система на образованието чрез използване на различна организация на основните форми на педагогическо взаимодействие-почасова и самостоятелна, според предпочитанията на родителите и нуждите на детето;
  - Популяризиране на възможностите за учене, възпитание и социализация в клубове, библиотеки, читалища, младежки центрове и др.;
  - Обучение по предприемачество още в предучилищна възраст.
- Причини за отпадане от детската градина;

Причините за отпадане са многообразни и не се проявяват изолирано и въздействат комплексно. Това определя необходимостта да се подхожда комплексно и същевременно да се действа индивидуално към конкретния случай на всяко дете, застрашено от отпадане или вече отпаднало.

Отпадането на деца от системата на предучилищното образование е не само социален, но и педагогически проблем. Причините са различни. Корените на това явление трябва да се търсят от една страна в семейната среда, в мотивацията на родителите за посещаване на определена детска градина, в индивидуалните потребности на децата, а от друга- в педагогическата колегия.

Причините за преждевременно напускане могат да бъдат класифицирани в няколко основни категории:

1. Социално- икономически
2. Образователни
3. Етнокултурни

4. Институционални
5. Психологически
6. Причини, свързани със здравния статус

Социално-икономически:

- Лошото качество на живот на определени социални слоеве;
- Ниските доходи- невъзможност за покриване на разходите (храна, дрехи, материали и консумативи, необходими за учебния процес);
- Поради задължения да гледа малките /брат, сестра/;
- Използване на детето, не посещаващо подготвителна за училище група, като трудов ресурс (подпомага формирането на семейния бюджет или участие в домакинската работа).

Образователни:

- Не владее или недостатъчно владее български език;
- Затруднени, свързани с овладяване на учебния материал;
- Слаб интерес към учебния процес и произтичащото от него желание/ нежелание да се посещава детската градина;
- Наличие на конфликтни взаимоотношения с други деца от групата и или учители и друг персонал;
- Незаинтересованост на родителите от образователния процес в детската градина, затруднения при общуване с връстниците.

Етнокултурни:

- По-ниска ценност на образованието;
- Страх на родителите за опасност от открадване/ отвлечане на детето;
- Страх от родителите от приобщаване на детето им към друга култура или религия.

Психологически:

- Чувство за неуспех;
- Неувереност в себе си;
- Невъзможност за себеизява поради езикова бариера.

Институционални причини- като такива могат да се класифицират недостатъчно координирания подход между различните служби и специалисти на национално, регионално, общинско и ниво Детска градина за справяне с преждевременното напускане на деца от системата на образованието; недостатъчно ефективен контрол върху управлението и функционирането на политиките за обхващане, задържане и реинтегриране на децата в образователната система.

Причини, свързани със здравния статус- в контекста на политиките за развитие на приобщаващото образование, продължава тенденцията за интегриране на децата със специални образователни потребности в детската градина. Рисковете за преждеременно напускане са свързани с недостатъчна диагностика и подготовка на детските градини за приобщаване на тези деца. Тук се включват и всички фактори на образователна среда, материална база, човешките и финансови ресурси, които не отговарят на изискванията за прилагане на приобщаващото образование.

В ДГ „Звънче“ няма отпаднали деца, но има деца със специални образователни потребности, на които се оказва подкрепа и индивидуална работа. Това се дължи на последователната политика на детската градина, която е подчинена на принципите за:

- *Всеобхватност на дейностите*- осъществяване на дейности по превенция на тормоза и насилието, ранна диагностика на децата със СОП;
- *Публичност и прозрачност на цялостната политика*- чрез интернет страницата на ДГ, добрите практики и документиране на събития и инициативи, провеждани с децата;
- *Обратна връзка с институции, родители, директор, психолог, логопед;*

Цел на програмата:

Разработване и изпълнение на комплекс от ефективни мерки и дейности за превенция и намаляване на риска от преждеременно отпадане на деца.

Политиките и мерките, които ДГ „Звънче“ предприема за преодоляване на причините за отпадане са подчинени на националните, областни и общински стратегически мерки, като се отчита спецификата на образователната институция и нуждите от подкрепа на всяко дете.

Политики и мерки в ДГ „Звънче“, произтичащи от:

- Семейни и социални причини;
  - Възможно е нежелание на родителите детето да ходи на детска градина, поради страх от невъзможност от адаптиране към учебния процес и останалите деца;

Мерки: Мотивиране, консултиране и подпомагане чрез дейности за приобщаване на децата със СОП, децата от ромски произход, както и изоставени от семейства, заминали в чужбина;

- Трудова миграция на родителите- напускане на единия или двамата родители на страната поради невъзможност за издръжка на семейството и търсене работа в чужбина. Оставяне детето на грижите на бабите и дядовците, които нямат същия авторитет и изпадат в безсилие за справяне с новите модели на поведение на децата и трудовата социална обстановка;

Мерки: Ежеседмични контакти на учителите с родители/ настойници с детето, при нужда консултации с директор, психолог, сътрудничество с Отделите за Закрила на детето и други институции;

- Чести конфликти между родители, negliжиране и насилие над детето- развод, побой, насилие и др.

Мерки: Сътрудничество с „Отдела за закрила на детето“ и други институции;

- Недостатъчна образованост на родителите и липса или занижен контрол върху цялостното развитие на детето- изразява се в неконтролиране на часовете за сън, непознаване потребностите на детето, липса на интерес към постиженията на детето, както и подготовка на детето за ролята „ученик“.

Мерки: Мотивиране на родителите и приобщаване на тези деца чрез посещаване на целодневна форма на организация в детската градина; търсене на непрекъснати разширени срещи с тези родители; мотивиране и приобщаване към училищната общност.

Други по- важни мерки и дейност, залегнали в програмата на ДГ „Звънче“ за превенция на ранното напускане на детската градина са:

- *Разработване и реализиране на за проследяване отсъствията на децата- обобщаване всеки месец на информацията за отсъствие на децата от учителите по групи. При натрупване на повече от предвидените отсъствия /здравословни и семейни/- информиране на директора и изясняване причините за отсъствията;*
- *Координиране действията на учителите с директора на ДГ;*
- *Запознаване на родителите с Правилника на дейността на ДГ;*
- *Квалификацията на педагогическите специалисти, насочени към идентифициране и справяне със случаите на риск от преждевременно напускане на детската градина;*

ДЕТСКА ГРАДИНА „ЗВЪНЧЕ“
С. ВЛАДО ТРИЧКОВ УЛ. „ОСМА“ № 2
Тел. 0886856620 e-mail: cdg-vladotrichkov@abv.bg

- Дейности за усвояване на българския книжовен език и повишаване на грамотността;
- Екипна работа на учители и другите педагогически специалисти- обсъждане на проблеми и обмяна на добри практики при работата им с едни и същи деца, с цел повишаване на ефективността на педагогическите подходи;
- Подобряване на възможностите на обучение на деца със СОП- Осигуряване на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие, в зависимост от оценката на индивидуалните потребности на детето от Екипа за подкрепа личностното развитие. Екипът може да включва директор, главен и/или старши учител, психолог, ресурсен учител, логопед;
- Включване на родителската общност- за повишаване активността и сътрудничеството с училищната общност. Участие на родителите в дейности в полза на детската градина с цел сплотяване на общността и показване на положителни модели за поведение на децата;
- Сътрудничество с различни организации- Дирекция „Социално подпомагане“, Отдела за закрила на детето и др.;
- Отчет на дейностите и мерките по програмата.

1

Настоящата програма за превенция на ранното напускане от образователната система в ДГ „Звънче“ е актуализирана и приета на ПС с Протокол № 1/ 24.09.2024г.